Uchwała Nr 597/2017
Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej
z dnia 26 października 2017 r.

w sprawie oceny programowej na kierunku „historia" prowadzonym na Wydziale Historycznym Akademii Humanistycznej im. Aleksandra Gieysztora w Pułtusku na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim

§ 1

Na podstawie art. 48a ust. 3 oraz art. 52 ust. 1 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2016 r. poz. 1842, z późn. zm.) Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej – po zapoznaniu się z raportem Zespołu Oceniającego oraz stanowiskiem Uczelni, a także kierując się sprawozdaniem Zespołu nauk humanistycznych w sprawie jakości kształcenia **na kierunku „historia" prowadzonym na Wydziale Historycznym Akademii Humanistycznej im. Aleksandra Gieysztora w Pułtusku** na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim, wydaje ocenę:

warunkową

§ 2

Warunkowa ocena, o której mowa w § 1, została wydana zgodnie z określonymi w Statucie PKA warunkami przyznawania ocen, uwzględniającymi stopień spełnienia poszczególnych kryteriów oceny programowej. Ponieważ kryterium program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia uzyskało ocenę „zadowalającą", nie zaistniały przesłanki do wydania oceny pozytywnej.
Ocenę „zadowalającą" uzyskało również kryterium: skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia. Pozostałe kryteria tj.: koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni; kadra prowadząca proces kształcenia; współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia; umiędzynarodowienie procesu kształcenia; infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia; opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągania efektów kształcenia, otrzymały ocenę „w pełni".

Warunkową ocenę programową uzasadniają zastrzeżenia dotyczące:

1. realizacji standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela, określonych w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 17 stycznia 2012 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (Dz.U. 2012 poz. 131),
2. rekrutacji na studia I stopnia i na wybrane specjalności na studiach II stopnia,
3. praktyk zawodowych, w szczególności: dominacji efektów z zakresu wiedzy wśród ogółu efektów kształcenia zdefiniowanych dla praktyk zawodowych oraz doboru miejsc praktyk, który nie gwarantuje osiągnięcia wszystkich zakładanych efektów kształcenia,
4. braku jednolitego systemu szacowania nakładu pracy studenta i znaczących dysproporcji w jego szacowaniu między studiami stacjonarnymi i niestacjonarnymi oraz między poszczególnymi specjalnościami w ramach studiów stacjonarnych i niestacjonarnych oraz studiów I i II stopnia.

Ad. 1.
Zastrzeżenia dotyczące realizacji standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela:

1. równoczesne realizowanie Modułu 2 (przygotowanie pedagogiczno-psychologiczne) i Modułu 3 (przygotowanie dydaktyczne), w tym równoczesne realizowanie praktyk pedagogicznych i dydaktycznych, podczas gdy rozporządzenie wymaga realizacji Modułu 3 po Module 2. Kształcenie w ramach Modułu 3 nie może zacząć się przed ukończeniem wszystkich zajęć i praktyk zawodowych przypisanych do Modułu 2.
2. na studiach II stopnia - brak wymogu odbycia praktyki zawodowej w szkole ponadgimnazjalnej, do nauczania w której student uzyskuje uprawnienia.
3. na studiach I stopnia wskazane w standardzie treści programowe komponentu 1 Modułu 2 realizowane są w ramach przedmiotów: *Wprowadzenie do pedagogiki*, *Wprowadzenie do psychologii* i częściowo *Psychologia rozwojowa*, na które przeznaczono łącznie 80 godzin na 90 wymaganych w rozporządzeniu. Pozostałe przedmioty wskazane w tym module realizują treści z zakresu pedagogiki społecznej i pedagogiki specjalnej, które nie odnoszą się do treści wskazanych w standardzie kształcenia nauczycieli. Żaden z przedmiotów komponentu 2 Modułu 2 nie realizuje treści związanych z rozwojem dziecka na etapie szkoły podstawowej, bowiem w ramach tego modułu Uczelnia przedstawiła: *Współczesne kierunki pedagogiczne*, *Kluczowe kompetencje społeczne nauczyciela* i *Zarys historii wychowania*. W zakresie Modułu 3 komponent 2 odnoszący się do dydaktyki przedmiotu na danym etapie edukacyjnym jest niewłaściwie realizowany - przedmiot *Dydaktyka historii* w wymiarze 60 godzin przy 90 wymaganych

standardem, którego treści programowe dotyczą szkoły gimnazjalnej i ponadgimnazjalnej, a nie szkoły podstawowej, do nauczania w której przygotowywany jest student podczas studiów I stopnia. Pozostałe standardowe godziny zajęć wypełnione są wykładem monograficznym i proseminarium, których treści odnoszą się do merytorycznego przygotowania do nauczania historia (Moduł 1 standardu kształcenia nauczycieli).

Na studiach II stopnia wskazane w standardzie treści programowe komponentu 1 Modułu 2 (ogólne przygotowanie psychologiczno-pedagogiczne) realizowane są w ramach przedmiotu *Pedagogika ogólna*, na który przeznaczono 32 godziny na wymagane minimum 90. Pozostałe wskazane w Module przedmioty realizują treści z zakresu współczesnych problemów socjologii, pedagogiki porównawczej, psychologii klinicznej i psychopatologii. Żaden ze wskazanych przedmiotów komponentu 2 Modułu 2 (przygotowanie psychologiczno-pedagogicznego na danym etapie edukacyjnym) nie realizuje treści związanych z rozwojem dziecka na etapie szkoły gimnazjalnej i ponadgimnazjalnej (okres dojrzewania). W ramach tego modułu Uczelnia wskazała: *Diagnostykę psychopedagogiczną, Andragogikę* i *Pedagogikę w zakresie teorii oddziaływań wychowawczych w ujęciu historycznym*. W komponencie 1 Modułu 3 (podstawy dydaktyki) jednostka wskazała przedmiot *Dydaktyka ogólna* (16 godzin na 30 minimum), realizujący część treści objętych standardem oraz drugi przedmiot - *Teoria szkoły* (16 godzin), niemający związku z treściami określonymi w standardzie.

4. Brak w programie studiów treści z zakresu emisji głosu i BHP oraz związanych z odpowiedzialnością nauczyciela i pierwszą pomocą.

Ad. 2.

Charakterystyczną cechą koncepcji praktyk zawodowych w ramach wszystkich specjalności jest nieuzasadniona dominacja efektów kształcenia z zakresu wiedzy nad efektami z zakresu umiejętności i kompetencji społecznych. W sylabusach praktyk wskazano od 3 do 5 efektów z zakresu wiedzy, które studenci powinni raczej osiągnąć podczas zajęć w Uczelni i od 1 do 2 efektów z zakresu umiejętności i kompetencji społecznych, dla których praktyki zawodowe wydają się być najodpowiedniejszym miejscem realizacji i weryfikacji. Praktyki na *specjalności historia wojskowości* na studiach I stopnia nie sformułowano żadnych efektów kształcenia z zakresu umiejętności, a na studiach II stopnia - z zakresu kompetencji społecznych. Żadnych efektów kształcenia z zakresu umiejętności nie przypisano także praktyce na specjalności nauczycielskiej na studiach I stopnia. Zastrzeżenia wzbudza również dobór instytucji, w których studenci mogą odbywać praktyki, ponieważ nie gwarantuje możliwości osiągnięcia wszystkich przypisanych praktykom efektów kształcenia np. podczas praktyki archeologicznej, która według jednostki może być przeprowadzana m.in. w archiwach, co nie pozwoli na uzyskanie efektów 1) „potrafi zorganizować lub wzbogacić ekspozycję zabytków archeologicznych", 2) „posiada podstawową wiedzę na temat specyfiki metodologii badań terenowych i zasad opracowania zabytków". W jednostce nie działa także należycie system weryfikacji konkretnych miejsc praktyk, wybieranych przez studentów. W konsekwencji praktyka nauczycielska w zakresie przedmiotu *historia* bywa realizowana na lekcjach z *języka polskiego*.

Ad. 3

Brak w systemie rekrutacji na studia I stopnia mechanizmów selektywnych, zapewniających przyjęcie kandydatów posiadających wiedzę i umiejętności na poziomie niezbędnym do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia na ocenianym kierunku studiów. Na studia przyjmowany jest każdy, kto zdał egzamin maturalny, złożył właściwe dokumenty i opłacił czesne, bez względu na poziom posiadanych kompetencji. Jednocześnie jednostka nie przewiduje systemu wsparcia studentów umożliwiającego uzupełnienie kompetencji do poziomu niezbędnego do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia na ocenianym kierunku studiów. Podobnie absolwenci studiów I stopnia mogą wybrać na studiach II stopnia dowolną specjalność (poza *specjalnością nauczycielską*), bez względu na to, czy zrealizowali oni program kształcenia i osiągnęli efekty kształcenia zdefiniowane dla tej specjalności na studiach I stopnia, mimo iż przyjęto założenie, że studia II stopnia pogłębiają efekty kształcenia osiągnięte na studiach I stopnia. Jednostka nie wdrożyła żadnych systemowych rozwiązań pozwalających studentom rozpoczynającym kształcenie na danej specjalności dopiero na studiach II stopnia (poza *specjalnością nauczycielską*) na uzupełnienie wiedzy i umiejętności nabywanych na studiach I stopnia.

Ad.4

Na studiach niestacjonarnych I stopnia w zakresie Modułów 1-4 programu studiów, realizowanych przez wszystkich studentów kierunku należy uzyskać 133 punkty ECTS, a na studiach stacjonarnych tym samym modułom, realizującym te same efekty i zbliżone treści kształcenia przyporządkowano aż 175 ECTS np. studenci studiów niestacjonarnych I stopnia otrzymują do wyboru cztery specjalności: *historię wojskowości* (296h/49ECTS); *specjalność archeologiczną* (380h/48ECTS), *specjalność archiwalno-muzealną* (358h/53ECTS), *specjalność nauczycielską* (491h/52ECTS). Różnica w liczbie godzin między *specjalnością nauczycielską*

a *archeologiczną* wynosi 195 godzin, a różnica w punktach ECTS - zaledwie 3, co odpowiada około 90 godzinom pracy studenta (przyjmując, że 1 punkt ECTS odpowiada 30 godzinom pracy studenta). Przy czym *specjalności archiwalnej* przypisano o jeden punkt więcej niż *specjalności nauczycielskiej*, a realizowana jest ona w liczbie godzin dydaktycznych niższej o 133. Podobna sytuacja dotycząca błędnie określonego szacowania nakładu pracy studenta ma miejsce na studiach niestacjonarnych II stopnia.
W przypadku zajęć, o których mowa w rozporządzeniu określającym standardy kształcenia nauczycieli, przeszacowano nakład pracy studenta wyrażony punktami ECTS. Na studiach I stopnia dla Modułów 2 i 3, dla których standard określa razem 25 ECTS dla 270 godzin zajęć kontaktowych i 150 godzin praktyk, program studiów przewiduje o 27 punktów ECTS więcej, natomiast liczba godzin kontaktowych jest większa od tych przewidzianych w standardzie zaledwie o 40, a praktyki realizowane są w minimalnym wymiarze godzin. Analogicznie, na studiach II stopnia liczbę godzin zajęć kontaktowych zwiększono o 46 w stosunku do minimum wskazanego w rozporządzeniu, natomiast liczbę punktów ECTS zwiększono o 17.

§ 3

Następna ocena programowa na kierunku „historia” w jednostce wymienionej w § 1 powinna nastąpić w roku akademickim 2018/2019.

§ 4

1. Uczelnia niezadowolona z uchwały może złożyć wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy.
2. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, należy kierować do Polskiej Komisji Akredytacyjnej w terminie trzydziestu dni od dnia doręczenia uchwały.

§ 5

Uchwałę Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej otrzymują:
1) Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego,
2) Rektor Akademii Humanistycznej im. Aleksandra Gieysztora w Pułtusku.

§ 6

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY
POLSKIEJ KOMISJI AKREDYTACYJNEJ

Krzysztof Diks